

Miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. BL stillet af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg

Spørgsmål

Vil miljøministeren redegøre for situationen i Tøndermarsken, herunder redegøre for, hvor store arealer, der afvandes, hvilken skade det har gjort på ynglefuglene, hvordan skaderne genoprettes, hvilke EU-regler, der gælder for området, hvordan reglerne overholdes, hvornår afvandingen stoppes, og hvordan det sikres, at der ikke igen opstår en situation, hvor naturområder ødelægges?

Svar

Det var et langt spørgsmål med flere underspørgsmål, som jeg vil tage et ad gangen. Situationen i Tøndermarsken er den, at af de 1817 ha som udgør Tøndermarskens Ydre Koge og det hele sagen drejer sig om, var ca. 747 ha omfattet af den tidligere MVJ-ordning. Heraf var 246 ha administreret af Tønder Kommune, 3 ha af Åbenrå kommune, 53 ha af staten og 445 ha ejet af private lodsejere.

På baggrund af en opgørelse fra Danmarks Miljøundersøgelser kan jeg oplyse, at den miljøvenlige drift jævnfør den nye MVJ-ordning er fortsat på godt 43 ha i alt.

I samme opgørelse oplyser Danmarks Miljøundersøgelser, at ynglebestandene for henholdsvis vibe og stor kobbersneppe udgør 140 par og 69 par i 2009 på baggrund af et foreløbigt estimat. I forlængelse heraf konstaterer DMU, at især bestanden af store kobbersneppe er næsten halveret i forhold til 2008, men også at ynglebestandene af viber og stor kobbersneppe i 2009 var på niveau med bestandsstørrelserne forud for MVJ-ordningens start i 2003.

Med andre ord, den fremgang i ynglefuglebestandene, som fulgte den gamle MVJ-ordning, er gået tabt, og vi er tilbage ved udgangspunktet.

Det finder jeg naturligvis stærkt beklageligt. Derfor er der lavet en ny aftale.

Som jeg redegjorde for i det tidligere samråd om Tøndermarsken, er denne regering særdeles bevidst om sit ansvar overfor naturen og i dette tilfælde også Tøndermarsken. Jeg har også fortalt om, at vi har i sinde at følge op på de anbefalinger til den fremtidige drift af Tøndermarsken, Danmarks Miljøundersøgelser kom med i en rapport fra 2007.

Derfor har jeg henover sommeren sammen med fødevareministeren undersøgt de statslige handlemuligheder denne sag, og vi har sammensat en palet af løsninger, som hver især vil bidrage til, at Tøndermarskens ynglefuglebestande igen vil stige. Det drejer sig om:

1. Fødevareministeriet etablerer en ny MVJ-ordning svarende til den oprindelige og med et årligt tilskud på 1.400 kr/ha for bl.a. at holde arealet fugtigt.
2. Fremover drives statens arealer i Tøndermarsken fortsat efter DMU's anbefalinger.
3. Retablering af den oprindelige tilstand på arealer som har været omlagt og drænet.

Jeg har orienteret Tønder Kommunes borgmester om den nye MVJ-ordning og lavet en aftale i mandags. Han har overfor mig bekræftet, at Tønder Kommune vil arbejde for at de kommunalt administrerede arealer bliver en del af den nye ordning.

De nye tiltag vil få virkning fra ynglesæsonen 2010 og fremefter. Tiltagene vil blive implementeret indenfor et sammenhængende og velafgrænset kerneområde på 851 ha, som husede alle de ynglende kobbersnepper i Tøndermarsken under den gamle ordning.

Det er min absolutte forventning, at vi med denne fokuserede indsats bringer ynglefuglebestandene i Tøndermarsken op på samme niveau som under den gamle MVJ-ordning.

Jeg overbevist om, at vi herved lever op til de EU-forpligtelser, Tøndermarsken er omfattet af. Tøndermarsken er udpeget som en del af habitatområdet H78 ”Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde” og som fuglebeskyttelsesområde F60 ”Vidåen, Tøndermarsken og Saltvandssøen”.

Direktivforpligtelserne er implementeret i en lang række love, hvor størstedelen af det konkrete ansvar for forvaltning er lagt ud til kommunerne, I denne sammenhæng er naturbeskyttelseslovens kapitel 2a særlig relevant, da kommunen efter disse regler er tillagt en særlig handlepligt for at sikre, at direktivforpligtelserne overholdes.

Udgangspunktet for beskyttelsen af Natura 2000-områderne er den beskyttelse, som allerede gælder, f.eks. naturbeskyttelseslovens § 3 og i Tøndermarsken også tøndermarskloven. Myndighederne er forpligtet til at administrere reglerne, så de varetager hensynene.

I situationer, hvor lovgivningen ikke er tilstrækkelig til at sikre mod forringelser eller forstyrrelser for arter og naturtyper i Natura 2000-områderne, gælder imidlertid ydermere en pligt til at iværksætte de nødvendige foranstaltninger for at fjerne eller undgå forringelser og forstyrrelser af arterne eller naturtyperne. Det fremgår af habitatdirektivets artikel 6, stk. 2.

Denne pligt er gennemført i naturbeskyttelsesloven. Som nævnt er det kommunerne, der skal gribe ind, hvis det måtte være nødvendigt, jf. naturbeskyttelseslovens kapitel 2a, og hvis det ikke kan klares via aftale eller på anden vis. Pligten er fastsat i 2 bestemmelser, der retter sig mod situationen før og efter Natura 2000-planen er vedtaget. I den konkrete sag er det altså helt entydigt Tønder Kommune, der har dette ansvar.

Planlægningen af den fremtidige aktive beskyttelse af vore internationalt værdifulde naturområder vil ske i Natura 2000 planerne. By- og Landskabsstyrelsen er ved at udarbejde et forslag til Natura 2000-plan for hele Vadehavet, inkl. Tøndermarsken. Når planen har været i høring og er blevet endeligt vedtaget (formentlig i 2010), er den bindende, således at alle myndigheder i deres arealdrift, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt skal lægge Natura 2000-planen til grund.

Kommunerne og for de skovbevoksede områder Skov- og Naturstyrelsen er efterfølgende forpligtigede til at udarbejde bindende handleplaner, som skal sikre gennemførelsen af Natura 2000-planen.